

رئیس موسسه کار و تامین اجتماعی تشریح کرد:

برنامه پنجم توسعه، « دولت کار آفرین » می خواهد

برنامه پنجم توسعه مورد بررسی قرار داده است که مشروح آن در ادامه می‌آید:

برنامه پنجم توسعه به کارآفرینی و اشتغال پرداخته و مسئولان با توجه به دغدغه‌های اقتصاد و جامعه کنونی کشور باید اقداماتی را در ابتدای برنامه پنجم توسعه سرلوحه خود قرار دهند. موضوعاتی در برنامه پنجم در ارتباط با اشتغال و کارآفرینی مطرح شده و به طور خلاصه می‌توان گفت از ۲۳۵ ماده در این برنامه ۱۳ ماده به طور مستقیم به مساله اشتغال و بهبود فضای کسب و کار در کشور پرداخته است. از جمله آنها می‌توان به ماده ۲۱ که مربوط به بحث صلاحیت حرفه‌ای و مهارت در کشور است و براساس آن باید یک نظام یکپارچه صلاحیت حرفه‌ای و ارتقای مهارت در کشور به وجود آید، اشاره کرد.

ماده ۲۴ برنامه پنجم توسعه به شاخص‌های توسعه انسانی مانند آموزش، درآمد، امید به زندگی پرداخته و در ماده ۲۵ موضوع کار شایسته مطرح است. مواد ۶۹ و ۷۰ برنامه پنجم توسعه به بهبود فضای کسب و کار و ایجاد پنجره واحد برای خدمت رسانی به کارآفرینان پرداخته است.

ماده ۷۳ به اصلاح قوانین کار و تامین اجتماعی و ایجاد تشکلهای کارفرمایی و کارگری، تقویت بیمه بیکاری و سه جانبه‌گرایی پرداخته است. همچنین در ماده ۷۵ شورایی با نام شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی جهت برطرف کردن موانع تولید و سرمایه گذاری در کشور ایجاد شده است.

رئیس موسسه کار و تامین اجتماعی عنوان می‌کند: با توجه به آغاز برنامه پنجم توسعه از ابتدای سال ۹۰ و توجه ویژه دولت به نهضت ملی اشتغال در سال آتی نیازمند ایجاد تغییر و تحولاتی در نحوه اجرا و تغییر در رفتارها هستیم.

وی با مطرح کردن یک مبحث جدید با عنوان "دولت کارآفرین" معتقد است که دولت کارآفرین باید بحث کارآفرینی را از مرزهای فردی بالاتر برده و به بحث درباره تحولات جهان، فرایندهای جهانی شدن و محیط‌های جدید اقتصادی بپردازد.

این کارشناس حوزه کار و اشتغال تاکید می‌کند: ساختارها و مدل‌های قدیمی نمی‌تواند پاسخگوی جامعه امروزی و سیل عظیم فارغ‌التحصیلان متقاضی اشتغال در کشور باشد از این رو به دولت کارآفرین که ویژگی‌هایی از قبیل تسهیل‌گری، توانمندسازی، رقابتی بودن، نتیجه محور بودن، مشتری مداری، پیش‌بینی کننده، غیر متمرکز و بازارگرا بودن را دارا باشد، نیازمندیم. او می‌گوید: در چنین دولتی، فرهنگ ارائه خدمات بالا رفته و انحصارات و کنترل‌های موازی به تدریج حذف می‌شود، از این رو ما نیازمند یک بازآفرینی با رویکرد کارآفرینی هستیم.

دکتر محمدرضا سپهری که سال‌ها در موسسه کار و تامین اجتماعی در حوزه اشتغال مشغول به خدمت بوده است اینک موضوع «دولت کارآفرین» را یکی از راهکارهای کلیدی در ایجاد شغل و مانع از رشد بیکاری می‌داند. محمدرضا سپهری با بیان دیدگاه‌های خود در این زمینه، موشکافانه مبحث دولت کارآفرین را با توجه به قانون

رقابت و بهبود بهره‌وری اقتصاد ملی و توسعه‌ی بخش خصوصی و همچنین مدیریت نوین که بر مهارت‌های مدیریتی، مهارت‌های سیاست‌گذاری، ارزیابی عملکرد به جای کنترل نهادها با فرآیندها، واگذاری فعالیت‌ها و تصدی‌گری و اولویت می‌کند و اولویت را به بخش غیر دولتی دهد از جمله ویژگی‌های یک دولت کارآفرین است.

در ماده ۷۹ برنامه پنجم توسعه به موضوعات بهره‌وری نیروی کار، بهره‌وری سرمایه و بهره‌وری کل پرداخته و در ماده ۸۰ نیز بحث اشتغال، کارآفرینی و کسب و کار خانگی مطرح شده است.

ماده ۸۴ برنامه پنجم توسعه ایجاد صندوق توسعه ملی در جهت توسعه اشتغال، تولید و سرمایه‌گذاری زیر نظر رییس‌جمهور تاکید کرده‌است و در ماده ۲۲۷ و ۱۹۴ برنامه پنجم توسعه به موضوع مسائل و روابط اجتماعی و اشتغال و کارآفرینی و توسعه روستایی پرداخته شده است.

با توجه به اینکه محیط‌های جدیدی برای اقتصاد در دنیا بوجود آمده و فناوری‌های نوینی از جمله فناوری اطلاعات، بیوتکنولوژی، نانو تکنولوژی، هوا فضا، علوم زیستی و علوم انسانی در حال شکل‌گیری است، نیازمند تغییر کلی در شیوه‌ها و روش‌ها هستیم.

این در حالی است که ساختارها و مدل‌های قدیمی نمی‌تواند پاسخگوی جامعه امروز باشد و برای این‌که بتوانیم در مقابل خیل عظیم فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها و تقاضای

اشتغال آنها پاسخگو باشیم نیازمند یک فرآیند کارآفرینی یکپارچه هستیم.

رقابت و بهبود بهره‌وری اقتصاد ملی و توسعه‌ی بخش خصوصی و همچنین مدیریت نوین که بر مهارت‌های مدیریتی، مهارت‌های سیاست‌گذاری، ارزیابی عملکرد به جای کنترل نهادها با فرآیندها، واگذاری فعالیت‌ها و تصدی‌گری و سازوکارهای پاسخگو تاکید می‌کند و اولویت را به بخش غیر دولتی دهد از جمله ویژگی‌های یک دولت کارآفرین است.

* دولت کارآفرین دولتی تسهیل‌گر

دولت کارآفرین تسهیل‌گر بوده و به عبارتی تسهیل‌کننده فعالیت‌های اجتماعی، هدایت‌کننده و به جای فعالیت‌های اجرایی بیشتر به فکر سیاست‌گذاری است.

دولت و باید به جای پارو زنی وظیفه‌سکان‌داری را به عهده گرفته و تصدی‌گری را به مردم واگذار کند.

* دولت توانمندساز و تنظیم‌گر

دولت کارآفرین متکی بر اجتماع است در چنین دولتی مردم مسئولیت‌پذیری بیشتری از خود نشان داده، اعتماد به نفسشان بالا رفته و اگر توانمندسازی مردم هدف قرار گیرد، خلاقیت و مشارکت‌پذیری بیشتر مردم افزایش می‌یابد.

اگر توانمندسازی مردم هدف قرار گیرد موجب خلاقیت و مشارکت‌پذیری بیشتر آنان می‌شود.

* دولت کارآفرین دولتی رقابتی

یکی از مشکلات دولت‌های بروکراتیک انحصارگرایی و غیر رقابتی بودن است و این امر موجب ایجاد نارسایی در جامعه است لذا دولت باید رقابت‌ها را تشویق نموده تا در پی آن خلاقیت و نوآوری افزایش یابد و انحصارگرایی از بین رود.

* ماموریت محور بودن دولت نه سازمان محور بودن

ما در کشور دچار تورم قوانین هستیم و در نتیجه افزایش حجم قوانین، سازمان‌ها به جای بهبود در عملکرد خود بیشتر به قوانین توجه کرده و در چنبره آن گرفتار می‌شوند زیرا ما نیازمند قوانین کم و عملکرد قوی هستیم این در حالی است حجم قوانین در همه زمینه‌ها در حال افزایش است. سازمان‌ها بیشتر برای بقای خود تلاش می‌کنند تا مأموریت‌های خود که این روند نیاز به تغییر نگرش دارد.

* نتیجه محور بودن دولت کارآفرین

در دولت کارآفرین سرمایه‌گذاری بر روی نتایج مطلوب است نه بر روی داده‌ها و ورودی‌های سیستم، بنابراین اگر سرمایه‌گذاری بر روی نهاده‌ها و ورودی‌ها باشد دلیلی برای رقابت پذیر بودن مدیران و موفقیت در کسب و کار نیست و نمی‌توان موفقیت‌ها و شکست‌ها را از هم متمایز کرد.

ابزارهای این موضوع عبارتند از مدیریت مبتنی بر نتایج، مدیریت کیفیت فراگیر و بودجه نتیجه محور.

* دولت کارآفرین دولتی مشتری مدار

دولت کارآفرین باید دولتی مشتری مدار باشد یعنی به نیازهای مشتریان و مردم توجه داشته باشد.

* دولت کارآفرین دولتی ارزش آفرین

دولت‌ها نباید صرفاً هزینه‌کننده باشند بلکه باید درآمدزا بوده و ایجاد ارزش کند این در حالی است که سیستم آموزشی ما همیشه به گونه‌ای بوده است که مدیران بیشتر به فکر هزینه کردن بودجه بودند نه به دنبال تغییر در ساختارها. بنابراین ایجاد ارزش از ویژگی‌های دولت کارآفرین است.

* دولت کارآفرین پیش‌بینی‌کننده و پیش‌نگر

دولت زمانی که پیش‌بینی‌کننده باشد به دنبال حوادث و مشکلات حرکت نمی‌کند و با آینده‌نگری سعی در پیشگیری از مشکلات می‌کند. دولت باتفکر آینده‌پژوهی روند‌های آتی را تجزیه و تحلیل نموده و سیاست‌های مناسب را اتخاذ می‌کند

* دولت کارآفرین دولتی غیر متمرکز

در دولت کارآفرین ساختارها از سلسله‌مراتبی به مشارکتی و گروه‌های کار تغییر پیدا کرده یعنی رهبران کارآفرین به دنبال عدم تمرکز و کوتاه کردن سلسله‌مراتب هستند و با تشکیل اتاق‌های فکر غیر متمرکز از پیشنهاد‌های نو و طرح‌های مبتکرانه استقبال می‌کنند.

* دولت کارآفرین دولتی بازارگرا

خدمات باید به نحوی ارائه شود که انعطاف‌پذیری، خلاقیت و مشتری‌مداری در برنامه قرار گیرد. به عبارتی ما نیازمند تغییرات ساختاری و مهندسی فرآیندها، فرهنگ ارائه خدمات و استفاده از سازوکارهای بازار هستیم، انحصارات را باید حذف و میزان پاسخگویی را افزایش داد. کنترل‌های موازی باید حذف شده و از معیارهای عملکردی در ارزیابی مدیران استفاده شود.

مالکیت به گونه‌ای که افراد بتوانند در کمترین زمان احقاق حق کنند از جمله عواملی است که بر اداره بنگاه‌های اقتصادی کشور تاثیر می‌گذارد و ضرورت بهبود فضای کسب و کار کشور است. در کشور ما در سال‌های پس از انقلاب زیرساخت‌های مناسبی را برای سرمایه‌گذاری داشته‌ایم و با توجه به آنها سرمایه‌گذاری‌هایی نیز صورت گرفته است ولی در زمینه قوانین مرتبط با سرمایه‌گذاری و تصمیمات نیازمند ثبات در تصمیمات هستیم. نکته مهم این است که در برنامه پنجم توسعه که از سال ۹۰ آغاز می‌شود برای بهبود فضای کسب و کار در ایران و برای دسترسی به تعادل در بازار کار، دسترسی به اهداف چشم‌انداز نیازمند یک رویکرد کارآفرینی در همه دستگاه‌ها هستیم تا با اقتصادی مبنی بر نوآوری و دانش بتوانیم شاخص‌های کارآفرینی و کسب و کار را ارتقا دهیم. باید به سمتی حرکت کنیم تا بتوانیم بازارهای کارآفرینانه بین المللی در سطح منطقه با تفکری منطقی ایجاد کرده و برای این کار نیازمند کارآفرینی سازمانی و اجتماعی مقدم بر کارآفرینی فردی هستیم.

ما نیازمند یک بازآفرینی با رویکرد کارآفرینی هستیم و در یک دولت کارآفرین باید بر رقابت، خصوصی سازی، خلاقیت و توانمند سازی اهمیت بیشتری دهیم. خدمات عمومی را هدایت کرده و بیشتر به سمت منفعت عمومی حرکت کرده و همچنین باید به دنبال ارائه خدمات بهتر به شهروندان باشیم، برای کوچک سازی و کاهش هزینه‌ها و اصلاح سیستم اداری نیازمند اعتمادسازی هستیم. در دولت کار آفرین بر مولفه‌هایی از جمله مشارکت جویی بیشتر، نظارت پذیری، مصلحت گرایی، خدمت‌گزاری، اخلاق گرایی، عدالت گرایی، پاسخگویی، تاکید می‌شود. محیط کسب و کار مجموعه عواملی است که بر اداره بنگاه‌ها اثر می‌گذارد نظیر قوانین و مقررات، تصمیمات کلان، مسائل جغرافیایی، تحریم‌های بین المللی و غیره از جمله عواملی است که بر روی محیط کسب و کار تاثیرگذار بوده و در عین حال خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها است. اصلاح بازار سرمایه به گونه‌ای که کسب و کارهای کوچک بتوانند کارآمد و قابل استفاده شوند و همچنین ارتقای حقوق

مدیر مرکز کارآفرینی جهاددانشگاهی مشهد :

سند اشتغال و سرمایه‌گذاری خراسان رضوی تدوین می‌شود

سخدري در بيان چهار شاخه مطالعاتي تدوين سند اشتغال، بيان کرد: در بخش جمعيت و بازار کار تعيين چشم‌انداز آینده عرضه و تقاضای نیروی کار در استان و در بخش مطالعات رشد اقتصادی به بازبینی وضعیت گذشته و تحلیل وضعیت امروز و تعیین چشم‌انداز آینده بازار اشتغال خواهیم پرداخت. وی افزود: در بخش دیگری از این بررسی‌ها به بررسی موانع موجود بر سر راه تسهیل فضای کسب و کار استان می‌پردازیم و در بخشی از بررسی‌ها اولویت‌های طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری با توجه به مزیت‌ها و قابلیت‌های استان تعیین خواهد شد. سخدري در ادامه واگذاری تدوین سند اشتغال و سرمایه‌گذاری استان در جهاد دانشگاهی را باعث ارتقای سطح پژوهشی جهاد دانشگاهی مشهد در زمینه اشتغال و کارآفرینی دانست. وی افزود: جهاد دانشگاهی می‌تواند به عنوان یکی از مراکز تخصصی پروژه‌های مشاوره و مطالعات کارآفرینی که شامل پروژه‌های سرمایه‌گذاری و تدوین و امکان‌سنجی طرح‌های کسب و کار است مطرح باشد.

مدیر مرکز کارآفرینی و اشتغال جهاددانشگاهی مشهد گفت: سند اشتغال و سرمایه‌گذاری خراسان رضوی در این واحد تدوین می‌شود. جواد سخدري در جمع کارآفرینان با اشاره به تحولات جمعیتی و افزایش روز افزون مشکل بیکاری در جامعه گفت: تغییرات ساختاری در عرضه و تقاضای نیروی کار و تغییرات کیفی که با حضور قشر عظیم تحصیل‌کردگان دانشگاه‌ها و ورود آن‌ها به بازار کار، باعث شد که سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه اشتغال به عنوان یکی از مهم‌ترین برنامه‌های چشم‌انداز پنج سال آینده، مد نظر قرار بگیرد. وی افزود: سند ملی اشتغال استان، با توجه به مسائل و نیازمندی‌های کشور، به تفکیک در هر استان تدوین خواهد شد و در شورای عالی اشتغال و وزارت کار و امور اجتماعی به عنوان کارفرمای این پروژه مسئولیت اجرای این سند را به عهده خواهد داشت. وی با بیان اینکه در هفت استان مراکز جهاد دانشگاهی به عنوان مشاور تدوین این سند تعیین شده‌اند، درباره ویژگی‌های سند اشتغال و سرمایه‌گذاری گفت: این سند باید بتواند پروژه‌های سرمایه‌گذاری را براساس مزیت‌های نسبی و رقابتی هر استان که منجر به شغل پایدار می‌شود را هدایت کند.